

టెక్ టాక్

విషింగ్... స్మిషింగ్.. ఫిషింగ్.. తస్మాత్ జాగ్రత్త!!

అరచేతిలోకి స్టార్ట్ ఫోన్ రావడంతోనే మన చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచం అంతా డిజిటల్ రూపాన్ని సంతరించుకుంది.

అందరూని అద్భుతాలెన్నో అందుబాటులోకి తెచ్చిన సాంకేతికత.. సమస్యలను సృష్టించడంలోనూ ముందుంటున్నది.

ఆన్లైన్ ప్రపంచంలో అడుగుడుగునా పొంచి ఉన్న ముప్పులను పసిగట్టకపోతే తిప్పలు తప్పవు. పేమెంట్ గేట్ వేలోకి కులాసాగా

వెళ్లిన వారంతా అంతే దిలాసాగా బయటికి రాలేకపోతున్నారంటే.. ఆన్లైన్ ఎంత ప్రమాదకరంగా పరిణమించిందో అర్థం చేసుకోవచ్చు.

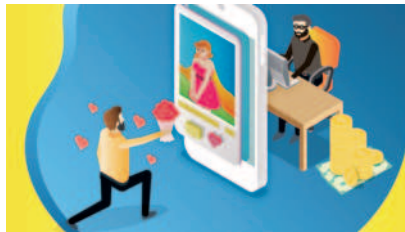
మె

సేజ్లతో మాయ చేస్తారు. కాలితో కొంప ముంచుతారు. ఇ-మెయిల్తో ఇల్లు గుల్ల చేస్తారు. సైబర్ నేరగాళ్లు ఎంచుకున్న ఈ మార్గాలకు రకరకాల పేర్లు కూడా ఉన్నాయి. ఫోన్కాల్స్ తో కాటేస్టి విషింగ్ అని, ఎస్ఎమ్ఎస్లతో బోల్టా కొట్టించడాన్ని స్మిషింగ్ అని, ఇ-మెయిల్ తో బురిడి కొట్టిస్తే.. ఫిషింగ్ అని పిలుస్తున్నారు. ఏ పేరుతో పిలిస్తేనే.. సైబర్ మాయగాళ్ళ టార్గెట్ అమాయకులే. వాళ్లు చేసే కాల్స్, పంపే సందేశాల బుట్టలో పడ్డామా అంతే సంగతులు! ఊరించే ఆఫర్లతో ఊడిపడే సందేశాన్ని చూసే చూడగానే సంబరపడిపోయి అలోచించకుండా అందులో ఉన్న లింక్ పై క్లిక్ చేస్తే ప్రమాదమే! ఇలా తలాతోకా లేని నంబర్ల నుంచి వచ్చే మెసేజ్లు ఓపెన్ చేసే వారి సంఖ్య 98 శాతం ఉండటం గమనార్హం. వీరిలో పది శాతం మంది అందులో ఉన్న లింక్ ఓపెన్ చేసినా సైబర్ మోసగాళ్ళ పంట పండినట్లే!!

బలహీనతే వారి బలం

నమ్మిన చోటే మోసానికి అవకాశం ఉంటుంది. స్కామ్లర్ల సూత్రం కూడా ఇదే! మనుషుల సహజ స్వభా

వాలే వారి మోసాలకు ఊతమిస్తాయి. గుడ్డిగా నమ్మేవాళ్ళనే ముందుగా టార్గెట్ చేస్తారు. భయం, నిర్లక్ష్యంగా ఉండేవాళ్లు, లోభులు ఇలాంటి వారు దొరికితే ముంచే దాకా వదిలిపెట్టరు. ప్రాడ్స్టర్లు.. 'మేం మోసం చేయడానికి వచ్చాము'ని చెప్పరు. ప్రాఫెషనల్స్ గా మాట్లాడతారు. మీ అవసరాన్ని గుర్తించి.. దాన్ని సులభంగా నెరవేరుస్తామని నమ్మబులుకుతారు. అనుమానం రాకుండా మాట తీరుతో గారడి చేస్తారు. బ్యాంకు అధికారులుగానో, కస్టమర్ ఎగ్జిక్యూటివ్ గానో మాటలు కలిపి ఖాతాలోని సొమ్ముమూటను కాజేస్తారు. ఆఫ్లైన్ సందేశాలు, వాట్సాప్ మెసేజ్లతో కనికల్లు చేసి నిండా ముంచేస్తారు.

మోసాలు రకరకాలు..

- 'మీ అకౌంట్లో రూ.3,00,000 క్రెడిట్ కావడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. కింద పేర్కొన్న లింక్ ద్వారా మీ వివరాలు పంపండి' అని సందేశం వస్తుంది. అప్పసంగా మూడు లక్షలు వస్తున్నాయి కదా అని లింక్ ఓపెన్ చేశారో.. మీ ఖాతా ఖాళీ అవుతుంది.
- 'ఫ్లాష్ ఫ్లాష్.. వెంటనే మీ కరెంటు బిల్లు కట్టండి.. గొప్ప రాయితీ పొందండి' అని ఊరించే సందేశం వస్తుంది. ఆఫర్ భరోసా ఉందని తొందరపడి లింక్ మీద వేలు పెట్టారో షాక్ కొట్టడం ఖాయం.
- బ్యాంకు నుంచి వచ్చినట్టుగా కొన్ని ప్రాఫెషనల్ సందేశాలు వస్తుంటాయి. అకౌంట్ వివరాలు సహజ జత చేస్తూ.. 'మీ ఖాతాను బ్లాక్ చేస్తున్నాం. ప్లీజ్ అప్డేట్ యువర్ పాస్ వర్డ్' అని లింకులు జతచేస్తారు. అకౌంట్ బ్లాక్ అవుతుందేమోనని తొందరపడి లింక్ ఓపెన్ చేసి, ఖాతా వివరాలు ఎంటర్ చేశారా.. అకౌంట్లో ఉన్న డబ్బులు కరిగిపోతాయి.
- క్రెడిట్ కార్డు బిల్లు పెండింగ్ అంటూ సందేశాలు వస్తుంటాయి. పెండింగ్ బిల్ ఉంటే అప్డేయట్ యాప్ ద్వారా పే చేయాలి. సందేశాల్లోని లింకుల ద్వారా కడతామంటే.. ఇబ్బందులు పడతారు.
- అన్నిటికన్నా ప్రమాదమైనది రొమాన్స్ స్కామ్. 'ఆర్ యూ ఫీలింగ్ అలోన్.. ఫర్ ఫ్రెండ్షిప్, డేటింగ్.. పార్ట్నర్ ఈజ్ మెయిటింగ్ ఫర్ యూ.. కాలే' అంటూ మాయ చేస్తారు. ఉచ్చులో చిక్కుకున్నారు.. బ్లాక్ మెయిల్ చేసి కుచ్చుటోపి పెడతారు.
- లాటరీ వచ్చిందనీ నమ్మించి ముంచే సందేశాలు కొన్ని.. ఇలా రకరకాలుగా మోసాలకు పాల్పడుతూనే ఉంటారు. ఏ కాన్పు ఏమరుపాటుగా ఉన్నా.. నిండా ముంచేస్తారు. ■

ఇలా చెక్ చేయండి..

- <https://unshorten.it> లింక్ ద్వారా మెసేజ్లలోని యూఆర్ఎల్ లింక్స్ సార్వోన్య తెలుసుకోవచ్చు.
- isitphishing.org, www.urlvoid.com వెబ్సైట్ల సాయంతో మీకు వచ్చే సందేశంలోని వెబ్ లింక్స్ సరైనవో కాదో తెలుసుకోవచ్చు. ఫిషింగ్ లింక్ అని తేలితే.. మీ వ్యక్తిగత వివరాల విషయంలో గోప్యత పాటించడం అత్యవసరం.
- <https://smsheader.trai.gov.in> లింక్ ద్వారా ఎస్ఎమ్ఎస్ యాక్సువల్ సెండర్ వివరాలు తెలుసుకోవచ్చు.
- <https://reports.exodus-privacy.eu.org/en> లింక్ను ఉపయోగిస్తే.. మీరు వాడుతున్న యాప్స్ మీ డాటాను ఎలా యాక్సెస్ చేస్తున్నాయో తెలుసుకోవచ్చు. అనుమానాస్పదంగా ఉంటే ఆయా అప్లికేషన్లను వెంటనే అన్ ఇన్స్టాల్ చేయడం మంచిది.
- కస్టమర్ కేర్ నంబర్లను సెర్చ్ ఇంజిన్లో ఎప్పుడూ వెతక్కుండి. అఫీషియల్ వెబ్సైట్ల ద్వారా నంబర్ తెలుసుకోండి.
- ఓటీసీ, సీవీవీ నంబర్ ఎవరికీ షేర్ చేయకండి.
- ఆన్లైన్లో ఏదైనా మోసానికి గురైతే వెంటనే స్థానిక పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేయండి. <https://www.cybercrime.gov.in>లో ఫిర్యాదు రిజిస్టర్ చేయండి. 1930 నంబర్ను సంప్రదించి కూడా ఫిర్యాదు చేయచ్చు.

అనిల్ రాచమల్ల
వ్యవస్థాపకులు
ఎండ్.నో ఫౌండేషన్